

Załącznik
do Uchwały Nr XVI/193/08
Rady Miasta Działdowo
z dnia 8 lipca 2008r.

SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ MIASTA DZIAŁDOWO NA LATA 2008-2015

STYCZEŃ 2008

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. KWESTIA RODZINY I DZIECKA W POLITYCE SPOŁECZNEJ.....	5
2. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA W MIEŚCIE DZIAŁDOWO.....	9
2.1. NAJWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIA i propozycje rozwiązań.....	9
BARIERY OGRANICZAJĄCE MOŻLIWOŚCI PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA DZIECI I MŁODZIEŻY W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	9
2.2. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM.....	13
2.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM	15
2.4. SYTUACJA DZIECKA W PERSPEKTYWIE PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ	20
2.5. ZASOBY.....	21
Nazwa instytucji.....	21
2.6. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	22
3. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA.....	24
4. UWAGI KOŃCOWE.....	33

WSTĘP

W polityce społecznej kwestie dziecka traktujemy z wielką uwagą. Dzieje się tak, gdyż dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych. Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa, sytuacja dzieci i rodzin w naszym kraju daleka jest od stanu zadawalającego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowa lokalnych systemów profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Niniejszy dokument został opracowany w **Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Działdowie** przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 17. ust. 1. pkt 13. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i ma na celu wzmocnienie pozycji dziecka i rodziny na terenie miasta.

W systemie opieki nad dzieckiem – definiowanym jako obszary usług społecznych, których zadaniem jest tworzenie możliwości i poprawa warunków optymalnego rozwoju dziecka, wspieranie funkcjonowania rodziny oraz wyrównywanie dysfunkcji w zachowaniach osób bądź w sytuacjach społecznych – tradycyjnie rozróżnia się opiekę nad dziećmi o specjalnych potrzebach, tj. dziećmi z różnego rodzaju dysfunkcjami i zaburzeniami rozwojowymi oraz opiekę nad dziećmi i młodzieżą z problemami psychospołecznymi, włącznie z osobami uzależnionymi i pozostającymi w konflikcie z prawem.

Do najważniejszych elementów charakteryzujących kierunki zmian większości systemów opieki nad dzieckiem i rodziną należą:

- ekologiczne podejście do rodzicielstwa,
- zachowanie równowagi między ochroną dziecka a utrzymaniem rodziny,
- respektowanie punktu widzenia rodziców,
- model negocjacyjny jako zasada pracy z rodzinami dzieci o specjalnych potrzebach,
- zwracanie uwagi na kwestię praw dziecka i ich respektowanie,
- troska o zachowanie właściwych proporcji.

Rodzicielstwo uznawano dotąd za izolowany i jednokierunkowy proces, ograniczający się do wychowywania dzieci przez rodziców. Jeśli nastawienie rodziców wobec dziecka nie było pozytywne lub jeśli brakowało im wiedzy bądź umiejętności pedagogicznych i sprawy przybierały zły obrót, społeczeństwo uznawało rodziców za winnych, a dzieci trafiały do placówki opieki instytucjonalnej albo do rodziny zastępczej. Chociaż mówiło się o opiece nad dziećmi, w rzeczywistości była ona rozumiana raczej jako ochrona dzieci lub pomoc dzieciom znajdującym się w niebezpieczeństwie.

Nowe osiągnięcia psychologii dowiodły, że rodzicielstwo to przede wszystkim proces dwukierunkowy i cyrkularny. Wpływ rodziców na dzieci, w zależności od cech dziecka, może być różny. Podobnie efekty niektórych działań rodzicielskich są funkcją temperamentu dziecka.

Podejście ekologiczne podkreśla, że w opiece nad dziećmi powinno się uwzględniać dziecko i rodziców jako indywidualne jednostki, a także cały system rodzinny oraz środowisko. Oznacza to, że w większości krajów europejskich z coraz większą rezerwą podchodzi się do umieszczania dziecka w instytucji opieki lub w rodzinie zastępczej oraz że powstaje coraz więcej programów skoncentrowanych na rodzinie i podejmuje się coraz więcej działań wspierających rodzinę.

Preferuje się różnego rodzaju „edukacyjne wsparcie rodziny”, organizowane przez ośrodki opieki dziennej czy rodziny zastępcze oferujące opiekę dzienną. Rodzice są wspierani przez te ośrodki lub rodziny w radzeniu sobie z codziennymi problemami domowymi i wychowawczymi. Warto zwrócić również uwagę na bardziej zróżnicowane formy usług nastawionych na udzielanie pomocy większej liczbie dzieci i młodych ludzi, nasilającą się tendencję do umieszczania dzieci pod opieką krewnych oraz rosnące wysiłki w pozyskiwaniu profesjonalnych opiekunów, przygotowanych do pracy z młodymi ludźmi manifestującymi złożone problemy.

1. KWESTIA RODZINY I DZIECKA W POLITYCE SPOŁECZNEJ

Kwestie rodziny i dziecka stanowią zasadniczy przedmiot zainteresowania polityki społecznej. Działalność na rzecz rodzin dotyczy wyrównywania pomiędzy nimi nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych, tworzenia im równych szans oraz asekurowania w obliczu ryzyka życiowego. Działania podejmowane na rzecz dzieci mają przede wszystkim na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz zapewnienie im ochrony w obliczu zagrożeń.

Istnieje wiele definicji rodziny. Najogólniej określa się ją jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia. Elementem wyróżniającym rodzinę jest wspólnota mieszkaniowa, tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe, które może obejmować dwa, a nawet trzy pokolenia. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Ogólnie rzecz ujmując, rodzinę charakteryzuje współwystępowanie takich elementów, jak: wspólne zamieszkanie członków, wspólne nazwisko, wspólna własność oraz wspólna kultura duchowa.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: stosunki wzajemne między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także służba uznawanym wartościom. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieuświadomionego często przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość rodziców oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Dziecko, podobnie jak rodzina, nie posiada jednoznacznej definicji. Według Kodeksu cywilnego to osoba, która nie ukończyła 18 lat i nie uzyskała pełnej zdolności do czynności prawnych. W Kodeksie karnym osobę do ukończenia 17. roku życia uważa się za nieletnią. Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat.

Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18. stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejne artykuły konkretyzują to stwierdzenie, odnosząc je do różnych aspektów życia rodzinnego.

Rozwinięcie norm zawartych w Konstytucji, a odnoszących się do rodziny, znajduje miejsce w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. W dokumencie tym unormowano problematykę zawierania i ustawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są Kodeksy: karny, cywilny, postępowania cywilnego i pracy. Pierwszy z nich zakłada ściganie

z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka. Natomiast Kodeks cywilny, choć nie jest bezpośrednio związany z ochroną rodziny, służy jej w zakresie przepisów dotyczących ochrony praw małoletniego w obrocie prawnym oraz dotyczących zasad prawa spadkowego. Kodeks postępowania cywilnego z kolei chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Obejmuje również ustawowe zwolnienie od kosztów sądowych dla osób dochodzących roszczeń alimentacyjnych i daje możliwość występowania w tych sprawach w charakterze pełnomocnika właściwego przedstawiciela do spraw opieki społecznej organu gminy lub organizacji społecznej, mającej na celu udzielenie pomocy rodzinie. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

Problematykę rodzinną podejmują również ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe. Jednym z nich jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, której art. 16. stanowi, że rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Zapis dotyczący rodziny figuruje również w pkt 16. pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej. Mówi on, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Innym aktem prawnym zapewniającym ochronę rodzinie jest uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny. W dokumencie tym zapisane jest m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, czyli prawo każdego do założenia rodziny i posiadania środków na jej utrzymanie, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

Problematyka rodzinna podejmowana jest także w Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet. W dokumencie tym, w określeniu prawa kobiet do równouprawnienia i partnerstwa podkreślono m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Część artykułów Konwencji pozostaje w bezpośrednim związku z rodzinnymi funkcjami kobiety, ukierunkowanymi na wzmocnienie społecznego statusu rodziny.

Kolejnym dokumentem międzynarodowym, będącym zarazem najważniejszym aktem prawnym regulującym prawa dziecka, jest Konwencja o Prawach Dziecka. Jej postanowienia dotyczą osób, które nie ukończyły 18. roku życia i obejmują: prawa cywilne, prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania, prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami, prawa socjalne oraz kulturalne i polityczne. Konwencja ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Tworząc system ochrony dziecka, kierowano się: zasadą dobra dziecka (wszystkie działania podejmowane są w najlepiej pojętym interesie dziecka), zasadą równości (wszystkie dzieci, niezależnie od ich cech: koloru skóry, płci i narodowości, mają być równe wobec prawa), zasadą poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców za rozwój i wychowanie dziecka (ochronie podlega autonomia rodziny i prawa obojga rodziców do decydowania o sprawach dziecka) oraz zasadą pomocy państwa w zabezpieczeniu odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych rodziny.

Jeszcze innym aktem prawnym zapewniającym ochronę dziecku jest Europejska Konwencja o Przysposobieniu Dzieci. Ma ona zastosowanie do dzieci, które w momencie przysposobienia nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

Dokumentem na rzecz praw dziecka jest także Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego, która zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Rodzina i dziecko są chronione w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Prawny zapis ochrony rodziny i dziecka znajduje się w wyżej wymienionych aktach międzynarodowych oraz w konstytucjach poszczególnych państw członkowskich. Istnieją poza tym wspólnotowe akty wtórne dotyczące równego traktowania kobiet, które zwracają uwagę na konieczność godzenia życia zawodowego z rodzinnym oraz na szczególną ochronę kobiet w ciąży i w okresie macierzyństwa.

2. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA W MIEŚCIE DZIAŁDOWO

Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet, przekazanych zarówno liderom lokalnej społeczności, jak i placówkom edukacyjnym. W niniejszej diagnozie pominięto badanie metodą SWOT, ponieważ zostało ono przedstawione w strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych miasta.

2.1. NAJWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIA I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

Identyfikacja najważniejszych zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny na terenie miasta jest jednym z najistotniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy dzieci, młodzieży i rodziny, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych MOPS-u, radnych, mieszkańców miasta.

Z wypowiedzi ankietowanych wyróżnił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

BARIERY OGRANICZAJĄCE MOŻLIWOŚCI PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA DZIECI I MŁODZIEŻY W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Z ankiet wynika, że młodzież i dzieci mieszkające na terenie miasta natrafiają na następujące bariery:

- bariery finansowe (wynikające z trudnej sytuacji materialnej rodzin powodowanej w głównej mierze bezrobociem), uniemożliwiające rozwój zainteresowań,
- trudna sytuacja mieszkaniowa rodzin, brak warunków do nauki w domu,

- brak dobrze płatnej pracy dla młodzieży kończącej naukę,
- brak ofert pracy sezonowej dla młodzieży w czasie wakacji,
- niewystarczająca oferta kształcenia zawodowego i małe zróżnicowanie typów szkół,
- ograniczona liczba alternatywnych form – i co się z tym wiąże – miejsc spędzania czasu wolnego (m.in. ograniczona oferta kulturalno-oświatowa),
- ograniczony dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjno-wypoczynkowej i zbyt mała oferta w zakresie kultury fizycznej (m.in. zamykanie boisk szkolnych i sal gimnastycznych w okresie wakacji),
- brak troski o obiekty i tereny rekreacyjno-wypoczynkowe (np. niezagospodarowany park przy szkole medycznej), uniemożliwiający właściwe z nich korzystanie,
- ograniczona liczba zajęć pozalekcyjnych,
- bariery architektoniczne w szkołach.

PROBLEMY

Głównymi problemami, do rozwiązania których miasto musi znaleźć odpowiednie warunki i możliwości, aby poprawić sytuację dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym, są:

- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin – rozpad rodzin (separacja, rozwód) spowodowany m.in. biedą i alkoholizmem, brak właściwej opieki nad nastolatkami ze strony rodziców (m.in. z uwagi na wyjazdy zarobkowe rodziców),
- brak właściwych wzorców i odpowiedniego wsparcia ze strony rodziców,
- problem wyuczonej bezradności wśród części rodzin dotkniętych bezrobociem i ubóstwem,
- uleganie złym wpływom rówieśników i starszych, dostęp do treści gorszących i amoralnych; niska kultura osobista młodzieży,
- postępująca demoralizacja – objawy chuliganerii; przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, wczesna inicjacja seksualna,
- wzrost przestępczości i agresji wśród młodzieży, częste przypadki łamania prawa (kradzież złomu, niszczenie mienia publicznego),
- łatwy dostęp do środków uzależniających, czego wynikiem są coraz częstsze przypadki sięgania przez uczniów po używki,
- uzależnienie od Internetu,

- tworzenie się subkultur młodzieżowych,
- niemożność konstruktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań i korzystania z obiektów kulturalno-sportowych.

CO NALEŻY ZMIENIĆ?

W celu poprawy istniejącej sytuacji ankietowani zaproponowali następujące rozwiązania w poszczególnych obszarach:

1. Działania w zakresie poprawy sprawności, upowszechniania sportu i organizacji wypoczynku:

- organizowanie różnych form aktywnego wypoczynku w czasie wolnym od nauki, m.in. z wykorzystaniem dostępnej na terenie miasta infrastruktury sportowej,
- zachęcanie uczniów do udziału w szkolnych i pozaszkolnych zawodach sportowych,
- organizowanie wypoczynku zimowego i letniego (kolonie, półkolonie),
- zwiększenie oferty sportowo-rekreacyjnej w soboty i niedziele,
- rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i zapewnienie do niej dostępu (np. budowa basenu),
- budowa sal gimnastycznych,
- udostępnienie boisk szkolnych uczniom po zakończeniu zajęć szkolnych,
- zwiększenie nakładów finansowych na pozalekcyjne zajęcia sportowe,
- dalsza organizacja SKS-ów,
- zwiększenie liczby zajęć z wychowania fizycznego,
- organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych dla rodzin.

2. Działania w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży:

- przeprowadzanie systematycznych badań okresowych i profilaktycznych (refundowanie szczepień ochronnych),
- nauka udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej,
- organizowanie spotkań dla rodziców i uczniów z dietetykiem na temat zdrowego odżywiania w okresie dojrzewania oraz z psychologiem na temat negatywnych skutków stosowania używek,

- zwiększenie dostępu do opieki pielęgniarskiej i lekarskiej w szkołach i przedszkolach,
- zapewnienie dostępu opieki stomatologicznej w szkołach;
- propagowanie zdrowego, higienicznego i aktywnego stylu życia poprzez organizowanie akcji, spotkań i pogadań,
- organizowanie dni otwartych w przychodniach i szpitalach.

3. Działania w zakresie poprawy sytuacji dzieci niepełnosprawnych:

- zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych i terapeutycznych,
- prowadzenie nauczania indywidualnego,
- prowadzenie działań integracyjnych w środowisku lokalnym (wspólne zajęcia, wycieczki, imprezy itp.),
- zorganizowanie poradnictwa i pomocy w zakresie rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych do lat 3 i wieku przedszkolnym,
- ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów,
- likwidowanie barier architektonicznych.

4. Działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży:

- prowadzenie przez placówki oświatowe działalności informacyjnej i edukacyjnej na temat bezpieczeństwa i istniejących zagrożeń, m.in. dotyczących uzależnień (organizowanie spotkań, pogadań, spektakli profilaktycznych),
- prowadzenie edukacji prawnej dla młodzieży w celu uświadamiania odpowiedzialności za przestępstwa i wykroczenia,
- wprowadzenie monitoringu miasta i zwiększenie liczby patroli policji i straży miejskiej,
- zwiększenie kontroli nad dostępem do tytoniu, alkoholu i narkotyków,
- kontrolowanie przez policję i organy do tego powołane okolic szkół i miejsc publicznych, w tym miejsc pobytu młodzieży (np. dworca i okolic).

5. Działania w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich:

- współpraca placówek oświatowych z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny (np. z Caritas i Towarzystwem Przyjaciół Dzieci).
- zwiększenie możliwości korzystania ze stypendiów socjalnych,

- udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa,
- udzielanie dzieciom i młodzieży wsparcia finansowego (przyznawanie stypendiów, dofinansowanie wycieczek szkolnych, wypoczynku zimowego i letniego) i rzeczowego (wyprawki szkolne, pomoc w uzyskaniu podręczników i przyborów szkolnych, paczki okolicznościowe i w formie dożywiania),
- tworzenie świetlic socjoterapeutycznych.

6. Inne działania mogące mieć wpływ na poprawę sytuacji dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym:

- poprawa przepływu informacji o dostępnych formach wsparcia,
- organizowanie zielonych szkół,
- wprowadzenie „pedagogów ulicy” i patroli złożonych z pedagogów, policjantów i rodziców.

2.2. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół miasta ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów. Wypowiedzi ankietowanych zawierają również informacje o już realizowanych działaniach opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych wśród dzieci i młodzieży.

Sieć placówek oświatowych na terenie miasta tworzą: cztery przedszkola, do których w roku szkolnym 2006/2007 uczęszczało ogółem 600 dzieci, dwie szkoły podstawowe, w których naukę pobierało 1.502 uczniów, dwa gimnazja, w których uczyło się 1.014 uczniów, a także trzy szkoły ponadgimnazjalne, do których chodziło 342 uczniów.

Z dostarczonych przez 8 placówek (dwie szkoły podstawowe, dwa gimnazja, dwa zespoły szkół, jeden zespół szkół zawodowych i jedno liceum ogólnokształcące) ankiet wynika, że wszystkie szkoły posiadają dostęp do Internetu, trzy prowadzą dożywianie uczniów, a siedem umożliwia korzystanie z sali gimnastycznej (w jednym przypadku nie udzielono odpowiedzi). W jednej ze szkół funkcjonują klasy integracyjne. Siedem

placówek zatrudnia pedagoga i pielęgniarkę, dwie logopedę, a jedna doradcę zawodowego.

Ogół szkół oferuje swoim wychowankom zajęcia dodatkowe (m.in. przedmiotowe koła zainteresowań, zajęcia rekreacyjno-sportowe, taneczne, wokalne, artystyczne, teatralne, informatyczne, chór itp.), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze (6 szkół), korekcyjno-kompensacyjne (3), logopedyczne (2), zajęcia socjoterapeutyczne (2) i rewalidacyjno-wychowawcze (1).

Według pedagogów problemami, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i szkoły, są: zjawisko ubożenia rodzin powodujące konieczność wyjazdu jednego z rodziców za granicę w celu poszukiwania pracy i związany z tym problem braku opieki nad dzieckiem, dysfunkcje występujące w domu odnoszące się do zaniedbania, uzależnień rodziców, przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie, jak również rozpadu rodziny, a także stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej oraz trudna sytuacja mieszkaniowa rodzin.

Według niektórych pedagogów na terenie miasta są rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka. Do takich miejsc zaliczono dworzec kolejowy, klatki schodowe w blokowiskach, ul. Pocztową, las przy ul. Korczaka, park przy „Medyku”, boisko przy Gimnazjum Nr 1, drogę Rudolfowo – Działdowo i drogę Księży Dwór – Działdowo.

Ankietowane szkoły podejmują działania profilaktyczne i naprawcze zgodnie z przyjętymi programami wychowawczym i profilaktycznym. Działania te dotyczą pedagogizacji rodziców w zakresie opieki i wychowania, przeciwdziałania uzależnieniom (od alkoholu, nikotyny, narkotyków, komputera i Internetu) oraz profilaktyki agresji i przemocy rówieśniczej, a także zagadnień związanych z radzeniem sobie w sytuacjach stresowych, a prowadzone są w formie spektakli profilaktycznych oraz pogadanek i prelekcji (np. na temat agresji i przemocy z udziałem przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej).

Podejmując kwestię badań koniecznych do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i rodziców, pedagodzy zwracali uwagę na potrzebę objęcia badaniami w zakresie uzależnień nie tylko uczniów, ale również rodziców, co zagwarantuje skuteczność realizowanym programom profilaktycznym. Ponadto postulowali pilne rozpoznanie problemu uzależnień od komputera i Internetu, a także analizę zjawiska przemocy i agresji (w aspekcie przejawów i miejsc występowania). Stwierdzili, iż należy zintensyfikować wywiady środowiskowe, badania ankietowe (m.in. na stronie

internetowej MOPS-u) i rozmowy indywidualne z rodzicami w celu lepszego rozpoznania sytuacji rodzin uczniów oraz zdiagnozowania sytuacji opiekuńczo-wychowawczej.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano głównie na konieczność zapewnienia alternatywnych form i – co się z tym wiąże – miejsc spędzania czasu wolnego (zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych, tworzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych) oraz zintensyfikowania działań profilaktycznych, m.in. w obszarach uzależnień oraz agresji i przemocy. Ponadto uznano za konieczne nasilenie pomocy finansowej i rzeczowej dla rodzin ubogich, a także zapewnienie uczniom szerszego dostępu do systemu stypendiów socjalnych. Zwracano również uwagę na problemy mieszkaniowe i komunikacyjne (likwidacja połączeń autobusowych i kolejowych, wysokie koszty dojazdu) stanowiące barierę w rozwoju zainteresowań i kontynuowaniu nauki.

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dziecka, pedagodzy wskazywali m.in. na konieczność zsynchronizowania terminów zajęć pozalekcyjnych z rozkładami jazdy autobusów i pociągów, co umożliwi uczniom spoza miasta korzystanie z pozalekcyjnej oferty szkoły. Zauważając potrzeby finansowe szkół i trudną sytuację materialną uczniów, ankietowani akcentowali potrzebę pozyskiwania sponsorów i podjęcia współpracy z Caritas. Podkreślali również konieczność organizowania zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych wspólnie z innymi instytucjami i organizacjami. Oprócz propozycji związanych z zapewnieniem właściwego wykorzystania czasu wolnego ucznia, nauczyciele wskazywali na potrzebę monitorowania środowiska rodzinnego ucznia, prowadzenia pedagogizacji rodziców i działalności profilaktycznej.

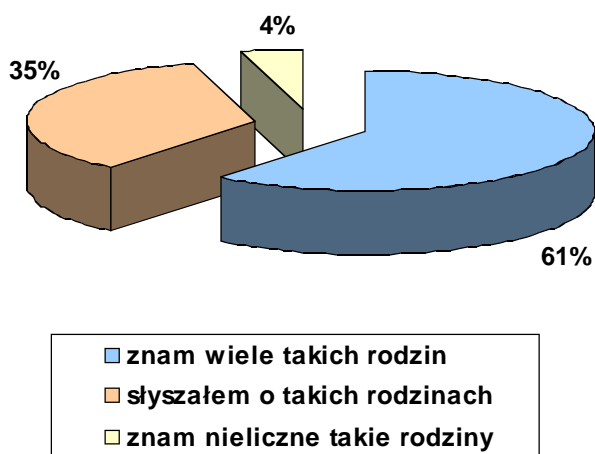
2.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Analiza sytuacji dziecka w środowisku lokalnym jest elementem postępowania diagnostycznego, które, podobnie jak identyfikacja najważniejszych zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny na terenie miasta, ma na celu określenie problemów i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego diagnozowano sytuację dziecka w środowisku lokalnym, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia,

kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych MOPS-u, radnych, mieszkańców miasta.

Poniższe wykresy prezentują obraz najistotniejszych kwestii dotyczących dzieci i młodzież w środowisku lokalnym.

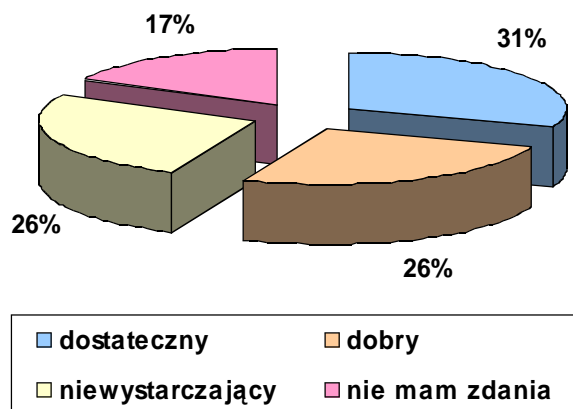
Czy dużo jest rodzin ubogich w mieście?

Badania własne Centrum AV.

Sytuacja materialna rodzin z miasta Działdowo jest niezadowalająca. Łącznie 65% ankietowanych mieszkańców stwierdziło, że osobiście zna takie rodziny, a 35% osób odpowiedziało, iż o nich słyszało. Oznacza to, że statystycznie zjawisko ubóstwa jest znane mieszkańcom z autopsji.

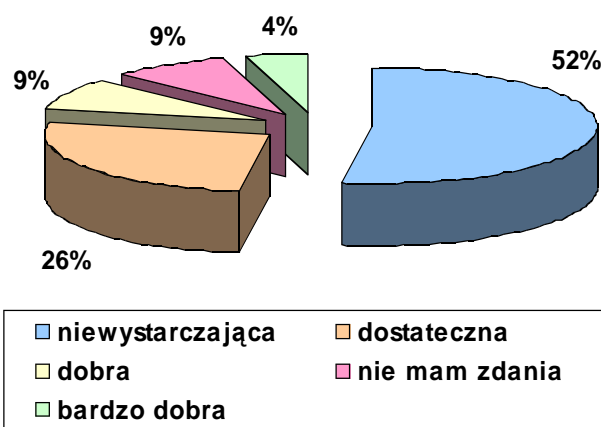
Jaki jest dostęp do rehabilitacji i wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w mieście?

Badania własne Centrum AV.

Większość ankietowanych (łącznie 57%) pozytywnie odniosła się do sprawy dostępności rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, uznając ją za dostateczną (31%) lub dobrą (26%). Odmiennej opinii było 26% respondentów, a 17% osób nie potrafiło sprecyzować stanowiska.

Ocena organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście

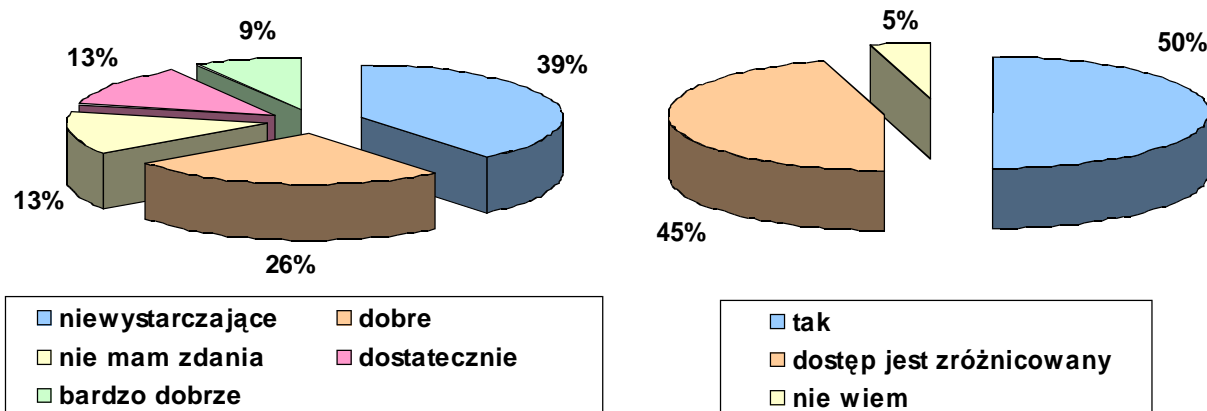

Badania własne Centrum AV.

W sprawie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, większość ankietowanych (52%) wyraziła negatywne stanowisko, uznając ją za niewystarczającą. Za dostateczną, dobrą i bardzo dobrą uznało ją w sumie 39% ankietowanych. Jednocześnie 9% badanych nie miało na ten temat zdania.

**Ocena działań związanych z profilaktyką
alkoholową i narkomanią**

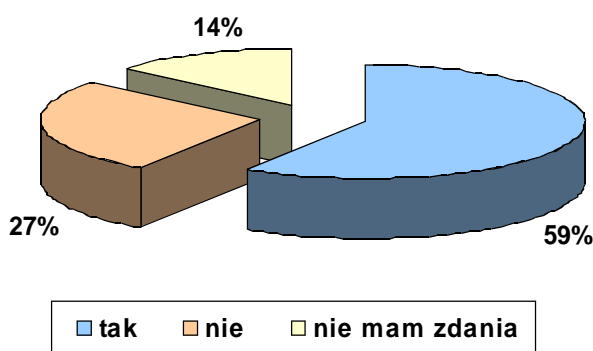
**Czy dzieci w mieście mają łatwy dostęp
do alkoholu i narkotyków?**

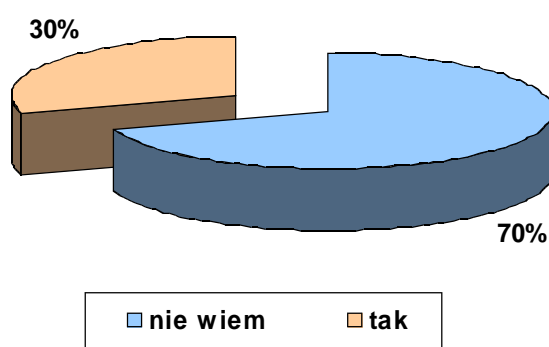
Badania własne Centrum AV.

Oceniając realizowane w mieście działania związane z profilaktyką alkoholową i narkomanią blisko połowa badanych (łącznie 48%) miała pozytywne opinie. Odmienne zdanie wyraziło jednak aż 39% respondentów, uznając działania w tym zakresie za niewystarczające. Jednocześnie połowa ankietowanych była zdania, że dzieci mają łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków, natomiast 45% uznało, że jest on zróżnicowany. Tylko 5% osób nie miało opinii na ten temat. Zauważyć należy, że nikt z badanych nie odpowiedział, iż osoby małoletnie mają trudny dostęp do środków uzależniających.

Czy szkoły i miejsca publiczne w mieście są bezpieczne dla dzieci?

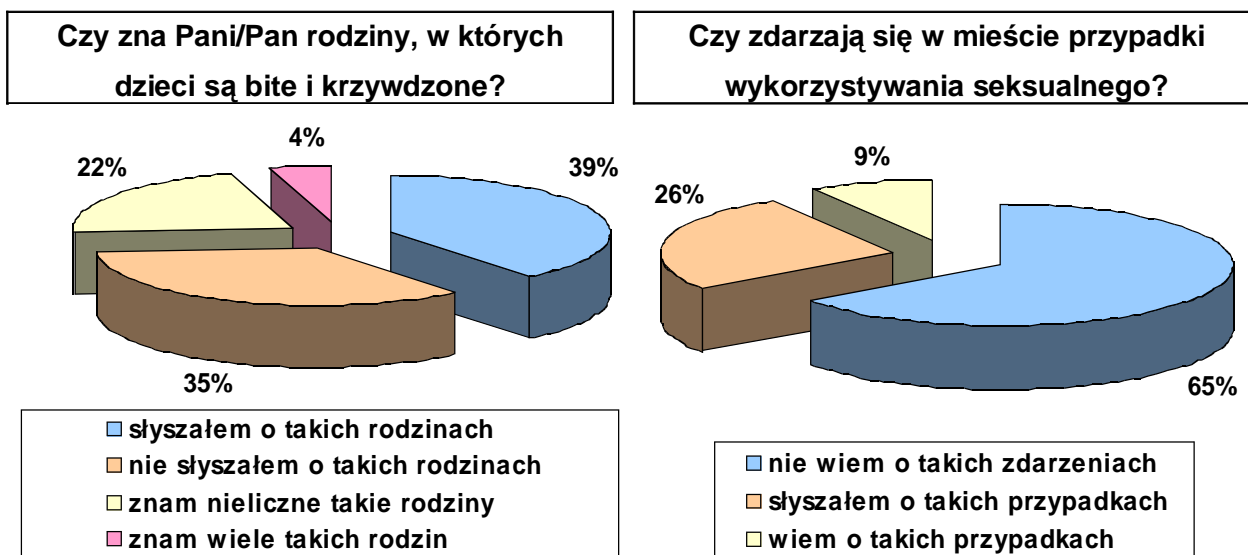
Czy w mieście są rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka?

Badania własne Centrum AV.

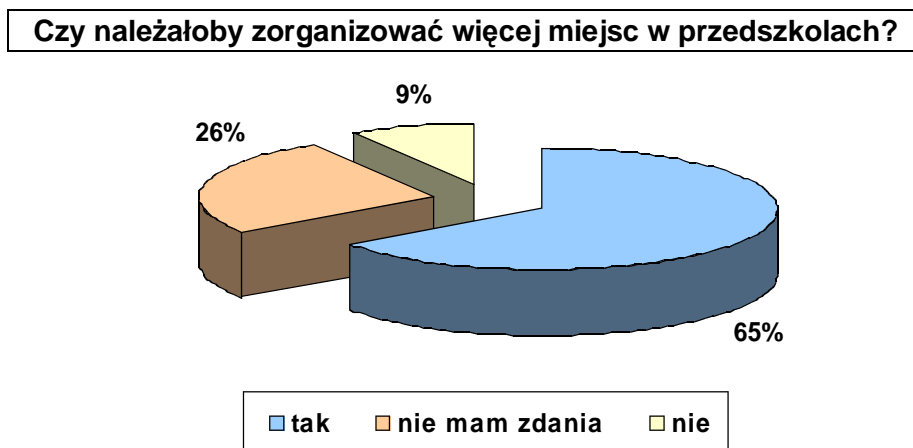
Oceniając stan bezpieczeństwa w szkołach i miejscach publicznych w mieście, większość ankietowanych (59%) stwierdziła, że są one bezpieczne dla dzieci, 27% respondentów było odmiennego zdania, zaś 14% nie wyraziło opinii na ten temat. Jednocześnie 30% badanych przyznało, iż są w mieście rejony wymagające

szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka (wśród nich najczęściej wskazywano na osiedle Leśna oraz ul. Północną i Nidzicką. Aż 70% osób nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej sprawie.

Badania własne Centrum AV.

Podejmując problem przemocy domowej, której ofiarami są dzieci, tylko 35% respondentów wyraziło opinię, że nie słyszało o tego rodzaju sytuacjach. Pozostali przyznali, że słyszeli o rodzinach, w których dochodzi do przemocy wobec dzieci (39%), oraz że znają takie rodziny (łącznie 26%). W kwestii wykorzystywania seksualnego dzieci, 65% badanych odpowiedziało, że nic nie wie o takich zdarzeniach, natomiast 26% osób przyznało, iż słyszało o tego rodzaju przestępstwach, a 9% że o nich wie.

Badania własne Centrum AV.

Analizując potrzebę zwiększenia liczby miejsc w placówkach przedszkolnych na terenie miasta, zdecydowana większość ankietowanych (65%) stwierdziła, iż należy

podjąć działania w tym kierunku. Jednocześnie 9% badanych uznało, że nie istnieje taka potrzeba, a 26% osób nie miało zdania.

2.4. SYTUACJA DZIECKA W PERSPEKTYWIE PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

Informacji o sytuacji dziecka w środowisku lokalnym dostarcza również działająca na danym terenie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Dane ww. instytucji dotyczą takich kwestii jak liczba osób objętych wsparciem oraz formy udzielanej pomocy.

W roku szkolnym 2006/2007 pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Działdowie objęli specjalistycznym wsparciem psychologicznym, pedagogicznym i logopedycznym 326 dzieci i młodzieży z terenu miasta Działdowo, w tym 13 dzieci do 3. roku życia, 72 dzieci w wieku przedszkolnym, 134 uczniów ze szkół podstawowych, 78 uczniów z gimnazjów i 29 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych. Dane szczegółowe na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Rodzaje wsparcia świadczone dzieciom i młodzieży z miasta Działdowo w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Działdowie w roku szkolnym 2006/2007

Zakres udzielonej pomocy	dzieci do 3 lat	przedszkola	szkoły podstawowe	gimnazja	szkoły ponadgimnazjalne
Terapia logopedyczna, badania mowy	12	37	20	2	1
Terapia psychologiczna	–	–	8	6	10
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	–	4	7	–	–
Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna	1	31	99	70	18
Liczba dzieci	13	72	134	78	29

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Działdowie.

W analizowanym roku pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Działdowie najczęściej udzielali pomocy dzieciom i młodzieży z terenu miasta w postaci diagnoz psychologiczno-pedagogicznych. Objęto nimi ogółem 219 osób. Innymi formami wsparcia były terapie: logopedyczna (72 osoby) i psychologiczna (24) oraz zajęcia korekcyjno-kompensacyjne (11).

2.5. ZASOBY

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie kwestii dziecka i rodziny są instytucje działające na terenie miasta. Prezentujemy te, które mogą mieć największy wpływ na poprawę sytuacji i dziecka i rodziny.

Nazwa instytucji	Kontakt
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Jagiełły 30, 13-200 Działdowo, tel. (023) 697 21 78
Szkoła Podstawowa Nr 3	ul. Lenartowicza 1, 13-200 Działdowo, tel. (023) 697 42 64
Szkoła Podstawowa Nr 4	ul. Polna 11, 13-200 Działdowo, tel. (023) 697 33 33
Gimnazjum Nr 1	ul. Jagiełły 33, 13-200 Działdowo, tel. (023) 697 20 58
Gimnazjum Nr 2	ul. Sportowa 1, 13-200 Działdowo, tel. (023) 697 40 64
Zespół Szkół Nr 1	ul. Grunwaldzka 4, 13-200 Działdowo, tel. (023) 697 20 00
Zespół Szkół Nr 2	ul. Polna 11, 13-200 Działdowo, tel. (023) 697 33 33

Zespół Szkół Zawodowych Nr 1	ul. Pocztowa 6, 13-200 Działdowo, tel. (023) 697 27 57
Zespół Szkół	Malinowo 10, 13-200 Działdowo, tel. (023) 697 43 68
KS Start	ul. Robotnicza 10, 13-200 Działdowo
DKS Wkra	ul. Księżodworska 10, 13-200 Działdowo
UKS Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	ul. Robotnicza 10, 13-200 Działdowo
UKS Jedyńka	ul. Wł. Jagiełły 33, 13-200 Działdowo
UKS Dwójka	ul. Sportowa 1, 13-200 Działdowo
UKS Yankes	ul. Sportowa 1, 13-200 Działdowo
UKS Trójka	ul. Lenartowicza 1, 13-200 Działdowo
Towarzystwo Miłośników Ziemi Działdowskiej	ul. Księżodworska 23, 13-200 Działdowo
Bractwo Rycerskie	ul. Katarzyny 5, 13-200 Działdowo
KS Centrum Młodych	ul. Plac Biedrawy 3, 13-200 Działdowo

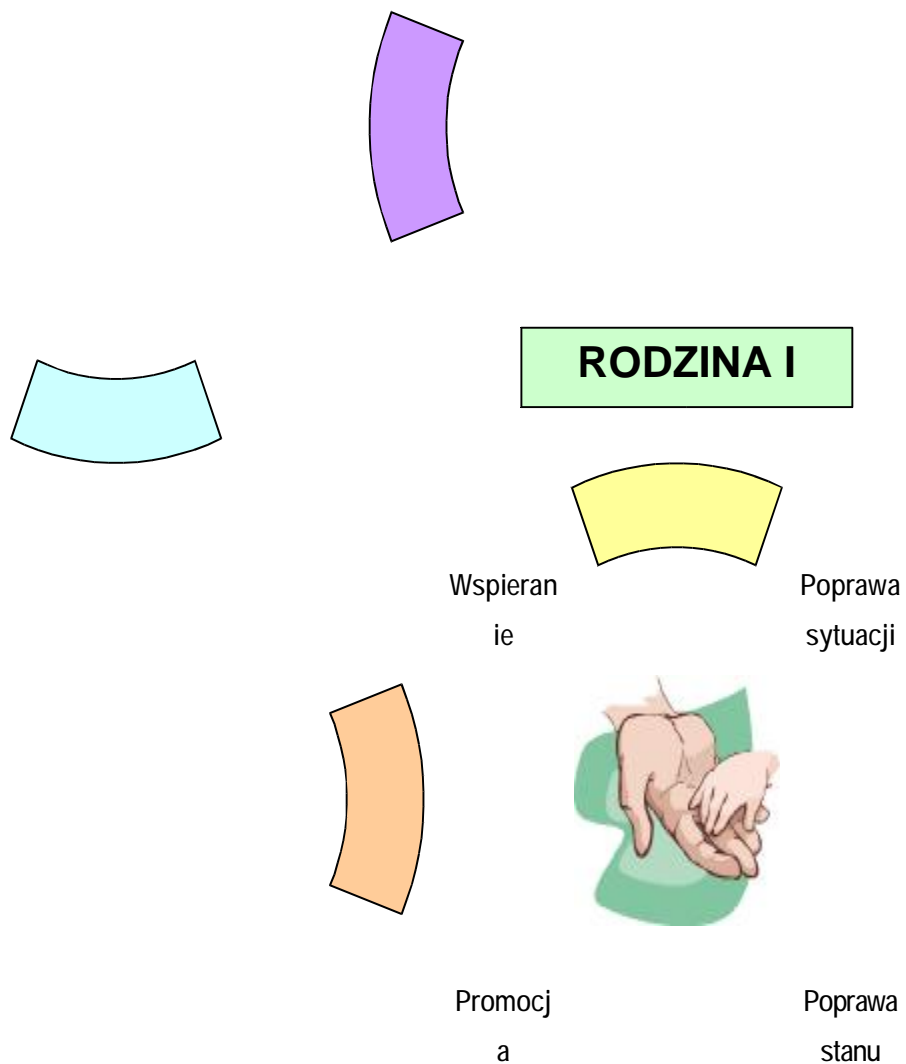
2.6. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Zespół wspierający Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w opracowaniu niniejszego dokumentu, opierając się na materiale analitycznym oraz przesłankach wynikających z ogólnopolskich dokumentów diagnostycznych i programowych, uznał że działania mające na celu budowę lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną należy zaprogramować w podstawowych obszarach, tj.:

- Ø wspierania rodziny.

- Ø poprawy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
- Ø poprawy stanu zdrowia populacji, w szczególności poprzez rozwój sportu i rekreacji.
- Ø poprawy stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

2.9.1. CELE STRATEGICZNE SYSTEMU – PREZENTACJA GRAFICZNA

3. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA

Cel strategiczny 1.

WSPIERANIE RODZINY

Cele operacyjne:

- 1. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny.**
- 2. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin.**
- 3. Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie.
2. Analiza i monitoring systemu wspierającego rodzinę w wypełnianiu jej funkcji i zadań.
3. Wypracowanie zasad współpracy wszystkich podmiotów w społeczności lokalnej działających na rzecz rodziny.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin.
2. Budowanie zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego, w tym utworzenie instytucji odpowiedzialnej za przyjmowanie sygnałów o sytuacji kryzysowej rodzin.
3. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi członkami rodzin.
4. Zorganizowanie przedszkola integracyjnego.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Obejmowanie opieką socjalną rodziny żyjące w trudnych warunkach materialnych.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dożywiania w szkole, wyposażenia w podręczniki i pomoce szkolne oraz dofinansowanie i organizowanie wypoczynku zimowego i letniego.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miasta i Urząd Miasta, jednostki organizacyjne samorządu miejskiego, w tym: szkoły i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 2.

POPRAWA SYTUACJI DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Cele operacyjne:

- 1. Wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych.**
- 2. Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych.**
- 3. Wzmacnianie systemu gwarantującego prawidłowy przebieg procesu wychowania.**
- 4. Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.
2. Włączanie w proces dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na możliwości indywidualnego rozwoju, twórczego działania oraz sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych, przedsiębiorczości i planowania kariery.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, zasiłki, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczki dydaktyczne).
4. Wypracowanie procedur monitoringu uczniów uzdolnionych, wspierania ich rozwoju, wyróżniania i nagradzania.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Stworzenie systemu usług wspierających proces edukacji uczniów niepełnosprawnych.
2. Tworzenie warunków umożliwiających dostęp uczniów niepełnosprawnych do szkół ogólnodostępnych.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Kontynuowanie i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.
2. Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej, sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych i filantropijnych w stosunku do osób starszych i pokrzywdzonych przez los.

Zadania do celu operacyjnego 4:

1. Zapewnienie w szkołach dostępu do opieki psychologa.
2. Inicjowanie programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym dzieci i młodzieży, w tym uzależnieniom, nieprzystosowaniu, wykluczeniu.
3. Organizacja i rozwój świetlic szkolnych i środowiskowych, w tym parafialnych.
4. Tworzenie warunków do zwiększenia różnych form orientacji i poradnictwa zawodowego.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miasta i Urząd Miasta, jednostki organizacyjne samorządu miejskiego, w tym: szkoły i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 3.

PROMOCJA ZDROWIA ORAZ ROZWÓJ SPORTU I REKREACJI

Cele operacyjne:

- 1. Rozwijanie warunków służących aktywności ruchowej dzieci i młodzieży.**
- 2. Kompensacja deficytów zdrowotnych oraz wspieranie opieki zdrowotnej nad dzieckiem niepełnosprawnym.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Wspieranie cyklicznych badań sprawności młodego pokolenia.
2. Wykorzystywanie miejskiej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży.
3. Stworzenie warunków organizacyjnych i finansowych do optymalnego wykorzystania istniejących obiektów sportowych w placówkach oświatowych, również w godzinach popołudniowych, a dla młodzieży także w godzinach wieczornych.
4. Rozbudowa infrastruktury służącej czynnemu spędzaniu czasu wolnego (place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe, basen kryty).

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Prowadzenie cyklicznych badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.
2. Inicjowanie edukacyjnych programów prozdrowotnych w szkołach (higiena nauki i pracy, prawidłowe żywienie, wady postawy, uzależnienia).
3. Tworzenie warunków do praktykowania zachowań prozdrowotnych.
4. Zapewnienie dostatecznej opieki medycznej w szkołach.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miasta i Urząd Miasta, jednostki organizacyjne samorządu miejskiego, w tym: szkoły i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 4.

POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA RODZINY, DZIECI I MŁODZIEŻY

Cele operacyjne:

- 1. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i społecznej pewności dzieci i młodzieży.**
- 2. Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.**
- 3. Ochrona dziecka przed wykorzystywaniem i molestowaniem.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Wdrażanie programów ilustrujących zagrożenia cywilizacyjne.
2. Włączanie w realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych policjantów z wydziału prewencji oraz ruchu drogowego.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych na temat uzależnień adresowanych do dzieci i młodzieży.
2. Ustawiczne szkolenie nauczycieli związane z zagrożeniem uzależnieniami.
3. Wdrażanie programów edukacyjnych z zakresu uzależnień dla rodziców.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
2. Inicjowanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, wykorzystywania i molestowania dzieci w rodzinie i w środowisku.
3. Promocja instytucji udzielających pomocy, np. telefon zaufania, program „Niebieska linia”.
4. Współpraca wszystkich lokalnych instytucji zajmujących się przemocą.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miasta i Urząd Miasta, jednostki organizacyjne samorządu miejskiego, w tym: szkoły i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w programie będą realizowane w ramach przyjętych zadań w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Zespół przygotowujący dokument uznał, iż w celu poprawy sytuacji dzieci, młodzieży i rodziny w środowisku lokalnym, wskazane byłoby podjąć jako priorytetowe następujące działania:

- **w zakresie poprawy sprawności, upowszechniania sportu i organizacji wypoczynku**
 - organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych dla rodzin;
 - zwiększenie oferty sportowo-rekreacyjnej w soboty i niedziele;
- **w zakresie poprawy stanu zdrowia**
 - organizowanie spotkań ze specjalistami dla rodziców i uczniów;
 - przeprowadzanie systematycznych badań okresowych i profilaktycznych;
- **w zakresie wsparcia dzieci niepełnosprawnych**
 - zorganizowanie przedszkola i klas integracyjnych w szkole;
 - dalsze likwidowanie barier architektonicznych;
- **w zakresie poprawy bezpieczeństwa**
 - prowadzenie przez placówki oświatowe działalności informacyjnej i edukacyjnej na temat bezpieczeństwa i istniejących zagrożeń;
 - kontrolowanie przez Policję i organy do tego powołane okolic szkół i miejsc publicznych;
- **w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich**
 - współpraca placówek oświatowych z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej;
 - tworzenie świetlic socjoterapeutycznych;
- **inne działania, mogące przyczynić się do poprawy sytuacji dzieci, młodzieży i rodziny w środowisku lokalnym, które należy podjąć w pierwszej kolejności:**
 - wprowadzanie „pedagogów ulicy” i patroli złożonych z pedagogów, policjantów i rodziców.